

ELŐSZÓ.

Rövid különálló cikkeket, mint címe mondja, tanulmányokat foglal magában ez a könyv, Budapest székesfőváros várostörténeti monografiáinak legújabb kötete. Mindegyik egy-egy kisebb, önmagában véve talán részletjelentőségű kérdés feldolgozását adja, kérdéseket, amelyeket a kutatás sokirányúsága, a pillanatnyi időszerűség, mondhatnám a tudatos szerkesztés mellett is a véletlen sorolt egymás mellé.

Kérdéseknek kis sorozata ez »Budapest multjából«. Kérdéseké, melyek már felmerültek, de válasz nélkül maradtak, és kérdéseké, melyeket az érdeklődő még sohasem vetett fel s most csodálkozva látja, hogy ezekben a jelentéktelennek látszó feladatokban mennyi számottevő adattal tud szolgálni a lelkiismeretes elmerülés.

Budapest multja, sajnos, nem az a rendezett és átkutatott tér, melyen a történelem már biztos, könnyen járható utakat vont, ez a mult — szinte furcsán hat kimondani — részleteiben számtalanszor ismeretlen, ingadozó, kiegészítésre váró. Nem egyszer hallhatjuk a panaszt, hogy egy-egy régebbi kutató jóindulatú tévedése évtizedekre hamisan rögzít meg tényeket, melyeket aztán egy, ezt a kérdést váratlanul érintő szakember tesz világgossá alaposan megvizsgált újabb adatokkal.

Távol áll tőlem, hogy ez szemrehányás legyen a mult nagynevű tudósaival szemben, vagy éppen hánytorgatása a megelőző korszakok mulasztásának. Egy kicsi, egyszerű városokból hatalmas központtá összeforró egység természetesen elsősorban a jövőt láthatta maga előtt, különösen mikor a mult emlékekben sívár, eseményekben szomorú, alkotásokban szegény volt.

Aki pedig a multhoz akart nyulni, mindjárt kezdetben a legnagyobb nehézségekkel küzdött, az adatok hiányossága, feldolgozatlansága, rendszertelensége miatt. Nem kezdődhetett nagy, összefoglaló munkálat, mert aki ilyenbe fogott bele, az is kényszerült az elemi adatgyűjtésen kezdeni s annak fárasztó végeláthatatlanságát keresztüljárni.

Ez a könyv az adatgyűjtést szeretné szolgálni és előmozdítani; ha töredékesen is, de céltudatosan felkeresni a különböző tárgyköröket és átrostálni, rendszerezni, egybefoglalni a történet tényeit. Sokféle anyagot vett fel magába, hiszen Budapest multja a látó szem előtt olyan gazdag,

hogy bármilyen kis mozzanat felkeltheti érdeklődésünket és feldolgozóinkban olyan szegény, hogy mindegyik újat nyujthat.

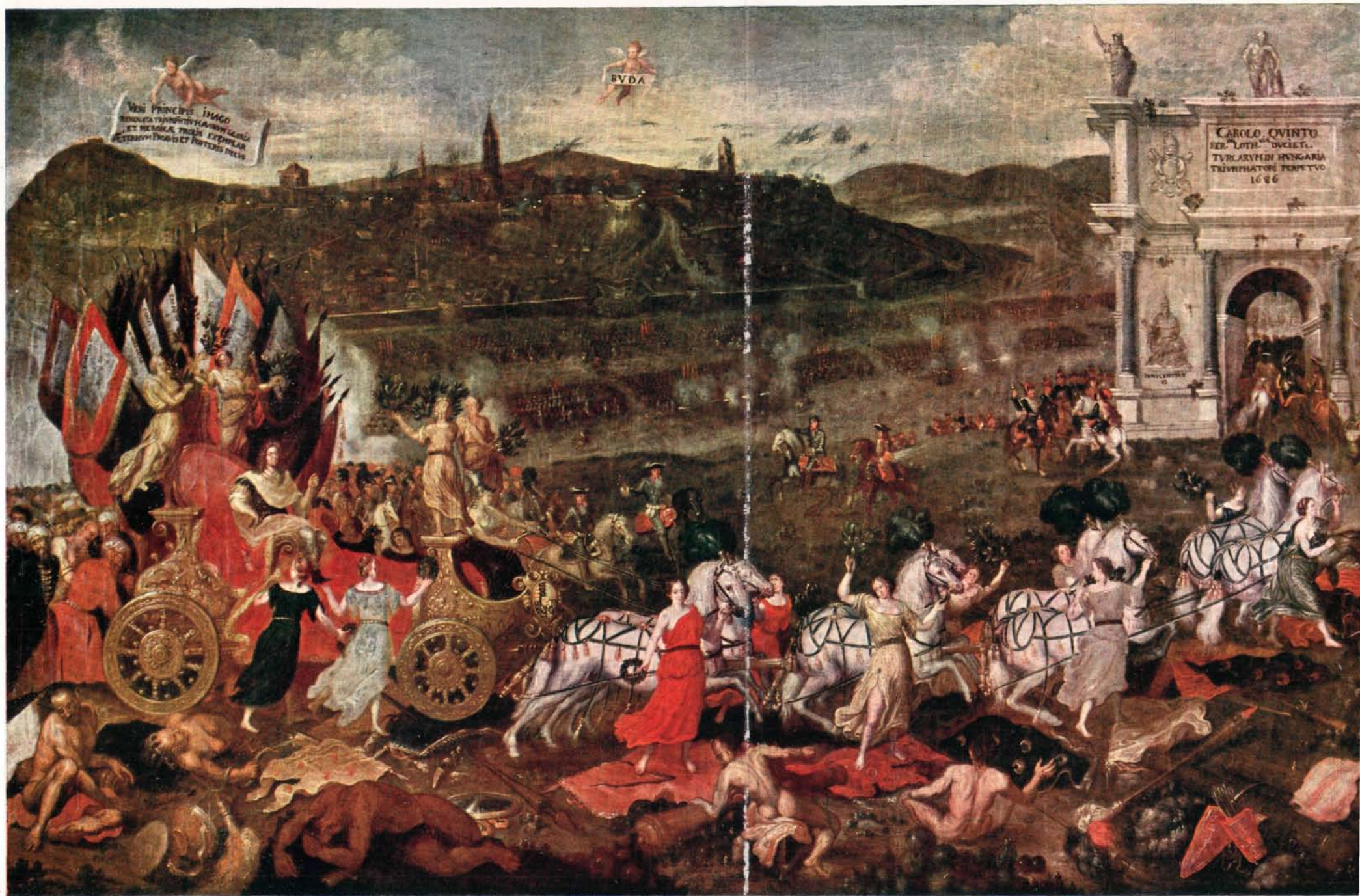
Legyen ez a kötet s a netalán következők is, otthona a várostörténeti részletkutatásnak, megnyitva hasábjait azok előtt, akiknek mondani-valójuk van a kettős város multjához. Ha az eredményeket hátráltatja a tudat, hogy azok alkalmas közzététel hiányában közkinccsé nem válhatnak, — mint eddig éppen a várostörténet művelőinél láthattuk — ezzel ellentétben bennünket biztasson a remény, hogy egy ilyen alkalom megteremtésével talán az eredményeket szaporítjuk, siettetjük.

Ne várjon azonban az olvasó többet, mint amit maga a kötet is kielégíteni kíván. Lényegbevágó felfedezések helyett szeretetteljes elmélyedést a mult sok apró kis zugában, napfényre hozását elrejtett, ismeretlen töredékeknek, melyekkel lassan, szervesen épül ki az áttekintő történettudomány, színes oldalakat elfutott századok változatos könyvéből.

Ha csak azt az egy tanulságot teszi is általánossá, hogy egy város minden köve mögött ott áll, szinte megtapintható a mult: gazdagítani fogja a tudományt azzal, hogy a mult felfedett tényeinek megbecsülésére inti az avatatlant és megőrzésére serkenti a hivatottat.

Budapest, 1933 március hó.

Sipőczy

H. Heinrich Faust Lotharingiai Károly diadalmenetét ábrázoló olajfestménye, a töröktől visszafoglalt Buda látképével. (1694.)

